

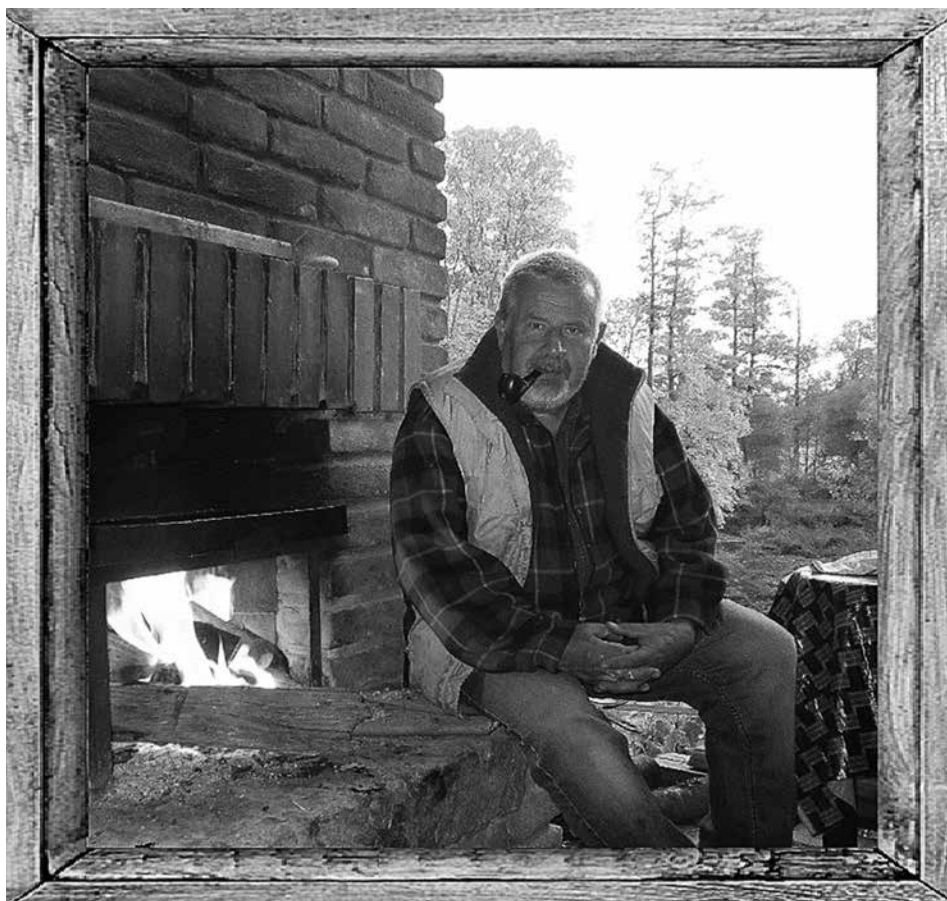
KATEDRA HISTORIE PEDAGOGICKÉ FAKULTY

BOHEMIAE
OCCIDENTALIS
HISTORICA

2/2016

Plzeň 2016

EDITORIAL

Toto číslo časopisu Bohemiae Occidentalis Historica je zároveň blahopřáním, poděkováním i vyjádřením přátelství všech členů katedry historie FPE ZČU v Plzni, autorů a recenzentů časopisu BOH panu prof. PhDr. Janu Kumperovi, CSc. k narozeninám číslo sedmdesát.

Čtyřicet let učitelem učitelů dějepisu

Prostě konstatování, že v prosinci roku 2016 se dožívá sedmdesátin emeritní vedoucí katedry historie FPE ZČU v Plzni prof. PhDr. Jan Kumpere, CSc., může vyznít jako klišé. Zejména, když dodám, že se jich pan profesor dožívá v plné duševní i tělesné svěžesti, všemožných aktivitách, od sportovních po výukové, obklopen rodinou, přáteli i žáky. Ale nedá se s tím nic dělat. Některá „klišé“ jsou zkrátka pravdivá. Platí to i pro titulky našeho medailonku: označení učitel učitelů dějepisu, které jsme vymysleli při úplně jiném jubileu přesně před deseti lety i s oním časovým údajem, je odpovídající, i když vlastně jen částečně: několik členů katedry historie, tedy učitelů budoucích učitelů (dějepisu), je zároveň někdejšími studenty profesora Kumpere. Je tedy zřejmé, že pokud člověk působí jako pedagog s dostatečnou vytrvalostí, mohou být důsledky jeho práce umocněny na třetí. Matematický zápis v tomto případě dozajista nutný není.

Dějí se zkrátka věci: s panem profesorem jsme na katedře přiměřeně oslavili narozeniny padesáté, s trochu větší obřadností šedesátiny a sotva uplyne nějakých deset let, je to tu zase. To není ani v nejmenším výtka, jen jiný výraz pro „díky bohu!“ Protože s profesorem Kumperou na katedře historie to bylo a je krásné, ale ani zdaleka toho ještě není dost.

Prejeme Ti, Honzo, vše dobré, užívej a drž se – pro nás i všechny ostatní, kteří tě mají rádi. A takových je – nikoliv překvapivě – docela dosti.

Jubilejní medailonek prof. PhDr. Jan Kumpere, CSc.

Jan Kumpera se narodil 2. prosince 1946 v Plzni. Jeho otec Jaroslav Kumpera vystudoval II. plzeňskou reálku a stavební průmyslovku a ve stavebnictví v Plzni pak působil celý život, zejména v podniku Pozemní stavby. Matka Jana vystudovala dívčí reálné gymnázium v Plzni a farmacii v Praze a působila pak jako lékárnice ve Vojenské nemocnici v Plzni. Rodiče se poznali ve studentském divadelním klubu v kolektivu, který tehdy sdružoval výkvět mladé plzeňské kultury. Jeho členy byli například i Felix Le Breux či Miroslav Horníček. Kromě syna Jana vychovali Kumperovi dceru Jaroslavu, pozdější inženýrku zemědělství celoživotně pracující v oblasti ochrany přírody a péče o zvířata.

Jan Kumpera vystudoval v Plzni gymnázium a po maturitě, roku 1965, se zapsal na obor historie a angličtina na Filosofickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Studia úspěšně zakončil roku 1971 obhajobou doktorské práce *Jan Amos Komenský a anglická revoluce* u profesora Josefa Polišenského. V letech 1970 – 1976 působil v Ústavu československých a světových dějin ČSAV, nejprve do roku 1973 jako interní vědecký aspirant, poté jako odborný pracovník. Roku 1976 se zúčastnil výběrového řízení vypsaného na místo odborného asistenta na katedře historie Pedagogické fakulty v Plzni, uspěl a od akademického roku 1976/1977 nastoupil v Plzni. Roku 1978 obhájil úspěšně svou kandidátskou práci *Anglická zemědělská revoluce 17. století* a byl mu udělen titul kandidáta věd. V roce 1985 se stal docentem obecných dějin. V letech 1991–1993 byl pověřen funkcí prorektora Západočeské univerzity pro studijní záležitosti. V roce 1993 prošel ještě habilitačním řízením na FF UK v Praze, jako habilitační práci předložil knihu *Jan Amos Komenský. Poutník na rozhraní věků*. V roce 1998 byl jmenován profesorem obecných dějin, profesorské řízení proběhlo na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Roku 1998 byl jmenován vedoucím katedry historie Fakulty pedagogické na Západočeské univerzitě v Plzni a tuto funkci vykonával do roku 2013. I nadále působí při katedře jako vysokoškolský pedagog s hlavním zaměřením na obecné dějiny starověku a středověku pro učitele.

Profesor Kumpera se odborně zabývá především komeniologií, komparativními obecnými dějinami, dějinami kultury, historiografií a regionální historií. Působil na zahraničních univerzitách (Pécs, Poznaň, Sheffield, Curych, Boston, Káhira aj.) a realizoval řadu zahraničních studijních stáží. Od roku 1990 byl členem UC, od r. 1997 působil v radě Pangea a v různých redakčních radách celostátních i regionálních sborníků. Vystupuje s příspěvky na komeniologických akcích v České republice i v zahraničí a je autorem řady knižních publikací a článků s komeniologickou tematikou. Byl rovněž autorem expozice *J. A. Komenský lidstvu* v Muzeu J. A. Komenského v Uherském Brodě (1992) a spoluautorem nové stálé výstavy v Komenského památníku v Naardenu roku 2007. V roce 1992 získal pamětní medaile J. A. Komenského od několika institucí za významný přínos v oblasti komeniologie.

Významné jsou také Kumperovy publikace k západočeské historii, osobnostem a kulturním památkám regionu (*Západní Čechy od A do Z, Osobnosti a západní Čechy I*, redakce a spoluautorství *Dějiny západních Čech I*). Svůj osobní zájem promítl i do úspěšných vodáckých příruček (*Řeky a říčky Plzeňského kraje, Řeky a říčky Karlovarského kraje, Rybníky západních Čech*). Z archivního bádání v USA získal a publikoval nové poznatky o pozadí a okolnostech osvobození Plzně americkou armádou v roce 1945. Rovněž překládá historickou literaturu z němčiny a angličtiny. Jeho bibliografie zahrnuje kromě třiceti knih, publikací a monografií, na čtyři stovky publikačních položek (studie, články, recenze, zprávy atd.). Jan Kumpera je ženatý, má dceru a syna i několik vnoučat...

Z komeniologické bibliografie Jana Kumpery:^{1]}

Komenského politické myšlení a ideologie anglického republikanismu, Folia Historica Bohemica 8, 1985, s. 347–370.

Jan Amos Komenský a rozporuplné kořeny anglického osvícenství, Studia Comeniana et historica XIX, č. 37, 1989, s. 121–139.

J. A. Komenský. Malý profil velké osobnosti, Uherský Brod 1988 (2. vyd. 1992).

Die Entwicklung von Komenskýs politischen Anschauungen und Bestrebungen, in: Jan Amos Comenius und die Politik seiner Zeit, Wien – München – Oldenburg 1992, s. 37–54.

The Political and social Thought of Comenius, in: Convegno internazionale J. A. Comenius, Macerata, 1992, s. 27–28.

Jan Amos Komenský. Poutník na rozhraní věků, Ostrava 1992.

Historie o těžkých protivenstvích církve české v kontextu Komenského doby, života a díla, in: Rekatolizace v českých zemích: sborník příspěvků z konference v Jičíně konané 10. září 1993, Jičín 1995, s. 57–64.

Turci v politicko-náboženských představách Komenského, Studia Comeniana et historica XXIV, č. 51, 1991, s. 158–165.

The last attempt of the Czech exile in Comenius's Circle at the Reconquest of the Lands of the Bohemian Crown, in: Jaroslav Pánek – Miloslav Polívka – Noemí Rejchrtová (red.), Husitství – renesance – reformace: Sborník k 60. narozeninám profesora Františka Šmahela 2, Praha 1994, s. 755–766.

Komenského neuskutečněné pozvání do Francie, Studia Comeniana et historica XXVI, č. 55–56, 1996, s. 421–425.

Comenius and England. A summary of his English contacts and some reflections on their significance, Studia Comeniana et historica XXVII, č. 57–58, 1997, s. 25–36.

1] Úplná bibliografie Jana Kumpery je k dispozici v jubilejním sborníku Miroslav BREITFELDER – Jan KUMPERA (red.), *Dějepis XXI*, Plzeň 2004, s. 22–52.

- Komenský's Einladung nach Frankreich und sein Verzicht*, in: Comenius – Jahrbuch 6/1998, Hohengehren 1998, s. 97–100.
- Imagines Comenii. Portréty Komenského v proměnách věků*, in: Eva Böhmová (red.), Unie Comenius: bulletin č. 12: mimořádné číslo k životnímu jubileu prof. PhDr. Dagmar Čapkové, DrSc., Praha 2000, s. 51–57.
- Za Josefem Polišenským. Vývolenec múzy Kléio. (Osobnostní profil a přínos, životní a tvůrčí osudy – Bibliografie)*, in: Bulletin Unie Comenius 13, Praha 2001, s. 37–47.
- „Let violence be absent...“ The Czech XVIIth century reformer Jan Amos Comenius and his strivings for the improvement of human affairs*, in: Proceedings of the University of West Bohemia, Plzeň 2002, s. 231–240.
- Jan Amos Komenský – největší Moravan a Evropan 17. století. Snaha o návrat a mír ve svobodě*, in: Tomáš Knoz – Slavomír Brodessor (red.), Morava v době baroka: sborník příspěvků ze stejnojmenného cyklu přednášek, Brno 2004, s. 6–15.
- (ed.), *JAK (se) učit. Vybrané myšlenky o vzdělání a výchově*, Praha 2004.
- Comenius Friedenspläne – Utopie oder Zukunftsvision?*, in: Erwin Schadel (ed.), Johann Amos Comenius – Vordenker eines kreativen Friedens: Deutsch-tschechisches Kolloquium anlässlich des 75. Geburtstages von Heinrich Beck (Universität Bamberg, 13. – 16. April 2004): unter der Schirmherrschaft des Bayerischen Staatsministeriums für Arbeit und Sozialordnung, Familie und Frauen, Haus des Deutschen Ostens, Frankfurt am Main 2005, s. 347–353.
- Freiheit, Frieden und Krieg. Friedenspläne – Utopie oder Zukunftsvision bei Johann Amos Comenius, dem letzten Bischof der Brüderunität*, in: Herrnhuter Zeitschrift der Herrnhuter Brüdergemeinde in der Schweiz 7, Zürich 2007, s. 9–14.
- Čech Comenius. Utopistický snilek či průkopník globálního sjednocování?*, in: Eva Semotanová (red.), Cestou dějin: k počtě prof. PhDr. Svatavy Rakové, CSc.: kolektivní monografie I–II, Praha 2007, s. 227–237.
- Josef Polišenský. Ohlédnutí za velkým dílem s důrazem na komeniologii*, in: Tomoko Asomura a kol., Ad honorem Josef Polišenský (1915–2001), Olomouc 2007, s. 203–209.
- “Nejkrásnější část vzdělání”. Historie podle Komenského*, in: Jiří Mikulec – Miloslav Polívka (red.), Per saecula ad tempora nostra: sborník prací k šedesátým narozeninám prof. Jaroslava Pánka 2, Praha 2007, s. 459–461.
- Worthy man Comenius. „Král anglického parlamentu“ John Pym a Komenského pozvání do Anglie*, in: Pavel B. Kůrka – Jaroslav Pánek – Miloslav Polívka (red.), Angelus Pacis: sborník prací k počtě Noemi Rejchrtové = collected essays in honour of Professor Noemi Rejchrtová written by her friends and disciples = Festschrift für Frau Professor Dr. Noemi Rejchrtová gewidmet vom Kreis ihrer Freunde und Schüler, Praha 2008, s. 355–366.
- (ed.), *J. A. Komenský. Cesta světla. Komentovaný výbor z díla Komenského: Cesta světla, Anděl míru, Šťěstí národa, Věječka moudrosti*, Blansko 2009.
- Petr Figulus – rodák z Jablonného nad Orlicí*, *Studia Comeniana et historica* 39, 2009, č. 81–82, s. 351–353.
- Bible a Komenský*, in: Jiří Mitáček a kol., Za Kralickou do Kralic, aneb 400. výročí Bible kralické, Brno 2013, s. 21–26.
- „Jaké dobro nám doporučuješ? – Svobodu.“ Komenského politické ideály – utopie tehdy i nyní?*, *Studia Comeniana et historica* 43, č. 89–90, 2013, s. 4–19.
- (ed.), *Jan Amos Komenský. O vzdělání, výchově a lidském soužití: z moudrosti „Učitele národů“*, Blansko 2014.
- Odkaz „Učitele národů“. Ohlédnutí za třemi svazky edice Dílo Jana Amose Komenského. Opera omnia 15/IV (2011), 9/II (2013), 19/I (2014)*, *Český časopis historický* 2016/3, s. 218–222.

Jan KUMPERA – Josef HEJNIC, *Poslední pokus českého exilu kolem Komenského o zvrát v zemích České koruny. Edice dosud neznámých tajných plánů Václava Sadovského ze Sloupna*, Brno – Uherský Brod 1988.

Jan KUMPERA – Petr ZEMEK, *Jednota bratrská. Zbožnost, mravnost, tolerance. Odkaz české reformace evropské duchovní kultuře. 550. výročí vzniku 1457–2007*, Uherský Brod 2007.

Za katedru historie

PhDr. Miroslav Breitfelder, Ph.D.

PaedDr. Naděžda Morávková, Ph.D.